

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра менеджменту та адміністрування**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Публічне управління якістю надання судово-адміністративних послуг в
Україні»**

**(за матеріалами ВІННИЦЬКОГО АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ,
м. Вінниця)**

Здобувача вищої освіти
II курсу, групи ПУА-21з(м),
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»
заочної форми навчання

Вікторії
Дремлюги

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Людмила
Бондарчук

Гарант освітньої програми
к.н.держ.упр., доцент

Ірина
Ніколіна

Вінниця 2022

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВО-АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ТА МІСЦЕ У НЬОМУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	6
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЯКОСТІ НАДАННЯ СУДОВО-АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ВІННИЦЬКИМ АПЕЛЯЦІЙНИМ СУДОМ	15
2.1. Загальні відомості та організація роботи апеляційних судів в Україні.....	15
2.2. Організаційно-адміністративна оцінка діяльності досліджуваного об'єкта.....	19
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБЛЕННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ЯКОСТІ НАДАННЯ СУДОВО-АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ.....	32
3.1. Підвищення ефективності використання інформаційно - комунікаційних технологій у діяльності Вінницького апеляційного суду.....	32
3.2 Підвищення ефективності стратегічних комунікацій суду як елемента модернізації судово-адміністративних послуг.....	39
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність проблеми. Забезпечення доступу громадян до отримання судово-адміністративних послуг є одним із основних завдань державної влади та органів місцевого самоврядування на рівні судових структур. Адже спрощення процедури отримання будь-якої публічної послуги та поліпшення якості її надання обумовлює розвиток суспільства та підвищує довіру громадян до влади. Втім, варто відзначити, що система надання судово-адміністративних послуг залишається непрозорою, неякісною та складною, а тому потребує переосмислення та вдосконалення. Зокрема, особливого значення набуває покращення діяльності уповноважених на це суб'єктів, оскільки надання будь-яких послуг, в тому числі й судово-адміністративних, є фактично неможливим без належної роботи останніх.

Аналіз останніх досліджень та наукових праць. Науково-теоретичною основою дослідження теоретико-правових засад функціонування адміністративного судочинства та напрямів їх удосконалення, стали наукові праці таких вчених-адміністративістів, як: В. Авер'янов, Л. Анохіна, С. Гусаров, О. Джафарова, В. Дорош, О. Дубенко, О. Дубинський, О. Дудка, О. Епель, О. Єресько, М. Козачук, Т. Коломоєць, В. Стефанюк, В. Сьоміна, В. Тильчик, О. Тильчик, Г. Ткач, Е. Трегубов, Т. Фулей, В. Шишкін, Г. Шмідт, М. Штайнкюлер. Разом із тим, не применшуючи здобутків зазначених нами науковців, варто визнати, що більшість наукових праць із даної тематики, з огляду на стрімкі темпи розвитку сучасного українського законодавства та якості надання судово-адміністративних послуг в досліджуваній сфері, у певній частині втратили свою актуальність.

Отже, можна з упевненістю стверджувати, що нині постає необхідність у системному і фундаментальному дослідженні теоретико-правових засад функціонування адміністративного судочинства та надання якісних послуг з опертям на новітнє законодавство сучасної України та Європейського Союзу.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження на основі аналізу наукових поглядів вчених та норм чинного законодавства України визначити сутність та розкрити особливості надання окісних судово-адміністративних засад діяльності центрів надання адміністративних послуг в судовій системі.

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи були поставлені і розв'язувались такі завдання:

- опрацювати напрямки вдосконалення судово-адміністративного законодавства, яке регламентує діяльність центрів надання адміністративних послуг;
- узагальнити зарубіжний досвід правового забезпечення діяльності центрів надання адміністративних послуг та опрацювати можливості його використання в Україні;
- встановити шляхи вдосконалення взаємодії та координації між суб'єктами надання адміністративних послуг в Україні та судовою гілкою влади.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процеси, які складають суспільні відносини, що виникають в діяльності центрів надання адміністративних послуг та процес публічного управління судово-адміністративних послуг.

Предметом роботи є судово-адміністративно-правові засади діяльності центрів надання адміністративних послуг в межах функціонування ВІННИЦЬКОГО АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ, м. Вінниця.

Для досягнення визначеної мети у кваліфікаційній роботі використовувались такі *методи дослідження*: а саме, сукупність загальних та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання. Структурно-функціональний метод та метод систематизації використано з метою окреслення системи суб'єктів надання судово-адміністративних послуг в Україні та встановлення місця і особливостей поміж них центрів надання адміністративних використано метод документального аналізу. Аналітичний метод використано для того, щоб з'ясувати завдання та функції судових органів та визначити сутність та види адміністративних повноважень центрів надання адміністративних послуг. Узагальнити зарубіжний досвід правового

забезпечення діяльності центрів надання адміністративних послуг та опрацювати можливості його використання в Україні вдалось за допомогою порівняльно-правового методу.

Теоретична новизна кваліфікаційної роботи полягає у необхідності визначити сутність, зміст та розкрити особливості судово-адміністративно-правових засад діяльності судових органів влади в Україні, а також розробити відповідні пропозиції та рекомендації, спрямовані на їх вдосконалення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що після початку активного впровадження реформи децентралізації по всій Україні почали функціонувати зі змінами судово-адміністративних послуги, за допомогою яких громадяни мають змогу отримати адміністративні послуги в найкомфортніших умовах, тобто не оббиваючи пороги кабінетів чиновників, а з мінімальною кількістю відвідувань, відкрито, доступно та зрозуміло вирішити власне питання.

Апробація результатів відображено в збірнику наукових праць XI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих», тема доповіді: «Управління якістю надання адміністративних послуг», та на VIII Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Менеджмент ХХІ століття: сучасні моделі, стратегії, технології», тема доповіді: «Адміністративне судочинство та надання послуг в Україні».

Структура та обсяг роботи. Аналітичні дослідження в роботі проведено на 50 сторінках тексту, включаючи три розділи, 9 рисунків та 1 таблицю, список використаних джерел із 45 позицій.

РОЗДІЛ 1

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВО- АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ТА МІСЦЕ У НЬОМУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Аналіз норм чинного законодавства в сучасних умовах дає нам змогу констатувати, що взагалі, суб'єктами надання судово-адміністративних послуг в Україні є спеціально уповноважені органи державної влади, органи місцевого самоврядування; державні адміністрації, а також інші державні інституції, які відповідно до норм чинного законодавства наділені повноваженнями із надання адміністративних послуг населенню. Дані суб'єкти діють самостійно та виконують властивий тільки їм перелік завдань та функцій. Разом із тим, в процесі своєї діяльності вони співпрацюють одне з одним, а тому у своїй єдності складають певну систему. Систематизація суб'єктів надання судово-адміністративних послуг дозволяє упорядкувати ці послуг та зменшити їх кількість, а для заявників на отримання послуг спростить їх доступ та надасть інформацію щодо органів, до яких необхідно звертатися [12].

Згідно із загальноприйнятим в теорії права підходом, правотворча функція (у широкому сенсі розуміння права) повинна існувати у вищих державних органів відповідно до їх компетенції в рамках системи поділу влади. Такий підхід призводить до необхідності проаналізувати стан судів в Україні саме з позиції їх статусу як державних судових органів. У результаті такого аналізу можна стверджувати про наявність можливості і необхідності визнати існування особливих форм судової діяльності.

Історична практика, зокрема, класичне античне приватне право, вказує на існування права судових органів створювати внутрішньодержавні правила поведінки, що впливає з наближеності зазначених органів до певної частини суспільного і громадського життя і спеціалізації на аналізі наявних в ній дефектів правового регулювання. Міжнародна практика як наслідок процесів

глобалізації формує особливі судові установи наддержавної юрисдикції (Європейський суд з прав людини, Міжнародний кримінальний суд), в діяльності яких взагалі не йдеться про правозастосування в повсякденному його розумінні, адже правова система повинна підкріплюватися внутрішньодержавним механізмом підтримки прийнятих рішень.

Тому вкрай необхідними на сьогоднішній день видаються наукові пошуки, пов'язані з визначенням місця судово-адміністративних послуг та їх якість в системі правотворчості і аналізом її співвідношення з іншими видами правотворчості, виявленням особливостей правового регулювання в даній сфері, обґрунтуванням існування судової правотворчості в Україні.

Отже, варто систематизувати основні наукові надбання щодо правової природи судово-адміністративних послуг в Україні. У ході конституційної реформи у сфері правосуддя (зміни до Конституції, які набули чинності 30 вересня 2016 року) сталася відмова від конституційного принципу підпорядкування судів при відправленні ними правосуддя лише закону взамін на законодавчу конструкцію, яка закликає суддів керуватися верховенством права, що, як здається, наділило суди правотворчою функцією в силу закону [29].

Однак, на жаль, не все так очевидно в нашій країні з переважаючим нормативістським типом право розуміння і вкрай невисоким рівнем правосвідомості в плані оцінного ставлення до органів влади, зокрема, судових (мова в основному про буденний рівень правосвідомості).

Діюча нормативно-правова база України регулювання судово-адміністративних послуг ґрунтується на актах, до яких можна віднести Конституцію, що загалом регулює суспільні відносини в державі; кодекси, що регулюють суспільні відносини в окремих сферах життєдіяльності; закони, які визначають правові засади системи надання адміністративних послуг; підзаконні акти, які регламентують механізм надання адміністративних послуг; локальні правові акти, що створюють умови для забезпечення безперебійного процесу надання послуг.

У Конституції України де-юре відсутні норми, які б торкалися питання надання адміністративних послуг, однак, де-факто, встановлено забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян, що забезпечують основи діяльності владних інституцій з надання відповідних послуг. Розгляд статей Основного Закону дає можливість зробити підсумок щодо наявності ознак, які можуть забезпечити скерованість органів публічного управління у функціонуванні механізму надання адміністративних послуг, їх гарантії, принципи надання та критерії для отримання фізичними та юридичними особами [14].

На сьогоднішній день велика частина адмінпослуг в Україні надаються центральними органами виконавчої влади та їх територіальними підрозділами. За отриманням так званих базових адміністративних послуг громадяни змушені декілька разів приїжджати до районних та обласних центрів. Базовими вважаються найбільш затребувані адмінпослуг, з необхідністю отримання яких протягом свого життя стикаються практично усі громадяни [20].

До таких послуг можна віднести: реєстрацію народження, шлюбу та інших актів цивільного стану; оформлення та видача паспортів; реєстрація місця проживання; реєстрація права власності на нерухоме майно; реєстрація та оформлення юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців; реєстрація громадських об'єднань та інших, визначених законом формувань; призначення різних видів соціальної допомоги та субсидій; реєстрація транспортних засобів та видача посвідчень водія; надання дозволів у сфері будівництва; надання ліцензій та іншої дозвільної документації; приймання форм звітності.

Така незадовільна ситуація була до 2015 року, який став переломним для цієї сфери, завдяки процесу децентралізації. В цей період було прийнято важливі закони, спрямовані на передачу цілого переліку повноважень органам місцевого самоврядування, зокрема, з надання адміністративних послуг та управління якістю надання судово-адміністративних послуг.

Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів

України від 1 квітня 2014 р. № 333-р, зазначено, що доступність та належна якість публічних послуг повинна забезпечуватись шляхом оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципами субсидіарності та децентралізації. Для цього передбачається сформувати органи місцевого самоврядування та суди базового та районного рівнів на новій територіальній основі та делегувати органам місцевого самоврядування базового рівня, між іншим, повноваження з надання адміністративних послуг через центри надання таких послуг [16].

Отже, до основних суб'єктів надання адміністративних послуг в Україні слід віднести органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, а система судово-адміністративних послуг передбачає якісну взаємодію на рівні судових органів влади на місцях. Цікавим з точки зору дослідження змісту та сутності поняття адміністративних послуг є визначена у вище згаданому Законі сфера його дії, яка поширюється на суспільні відносини, пов'язані з наданням адміністративних послуг.

При цьому, дія цього Закону не поширюється на відносини щодо:

- 1) здійснення державного нагляду (контролю), у тому числі державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин;
- 2) метрологічного контролю і нагляду;
- 3) акредитації органів з оцінки відповідності;
- 4) дізнання, досудового слідства;
- 5) оперативно-розшукової діяльності;
- 6) судочинства, виконавчого провадження;
- 7) нотаріальних дій;
- 8) виконання покарань;
- 9) доступу до публічної інформації;
- 10) застосування законодавства про захист економічної конкуренції; здійснення державного регулювання ринків фінансових послуг;
- 11) провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею;

- 12) набуття прав на конкурсних засадах;
- 13) набуття прав стосовно об'єктів, обмежених у цивільному обігу;
- 14) здійснення державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;
- 15) здійснення дій, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення, об'єкти авторського права і суміжних прав, реєстрація та акредитація організацій колективного управління);
- 16) сертифікації оператора системи передачі відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»;
- 17) авторизації електронних майданчиків та прийняття рішення про відключення авторизованих електронних майданчиків від електронної системи закупівель, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі»[14].

Отже, особливого дослідження потребує визначення та значення до застосування судово-адміністративна послуга – це публічно-владна діяльність адміністративного судового органу, спрямована на забезпечення умов для реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи і здійснювана за її заявою. Відтак діяльність адміністративних органів, судів, не пов'язана з реалізацією їхніх владних повноважень, не є адміністративними послугами. Це зокрема стосується багатьох сьогоденних так званих «платних послуг» господарського характеру (на кшталт ксерокопіювання, ламінування, розрізання паперу тощо).

Адміністративні послуги, та зокрема система надання судово-адміністративних послуг – це публічні, законодавчі послуги, які надаються органами виконавчої, судової, законотворчої влади та органами місцевого самоврядування (адміністративними органами) і надання яких пов'язане з реалізацією владних повноважень. Так дія та механізм надання адміністративних послуг дозвільного характеру є недосконалим, чому є декілька основних причин:

по-перше, незважаючи на наявність процесуальних нормативів отримання дозволів, все ще має місце неоднозначність вимог дозвільних органів до документів та процедур, прояву свавілля, створення умов для корупції;

по-друге, тривалість процедури отримання дозволів нерідко не визначена, що призводить до зволікання процесу від декількох тижнів до декількох місяців;

по-третє, грошові витрати суб'єктів господарювання на проходження відповідних процедур також значно варіюються за відсутності встановлених норм витрат на них і тарифів [9].

Перші кроки щодо посилення діяльності держави з розвитку адміністративних послуг були зроблені в лютому 2006 року, коли Кабінет Міністрів України прийняв Концепцію розвитку системи адміністративних послуг органами виконавчої влади. Хоча ця концепція була призначена насамперед для виконавчої влади, більшість її положень також важливі для органів місцевого самоврядування.

Цей документ досі є основним документом державної політики з точки зору реформи надання адміністративних послуг та системи формування судово-адміністративних послуг та забезпечення їх відповідної якості. Концепція визначає поняття та характеристики, принципи надання адміністративних послуг та визначає особливі підходи до якості судово-адміністративних послуг і визначає такі основні завдання законодавчої та практичної спрямованості:

- визначення дозволів на надання адміністративних послуг виключно на рівні закону; без роздробленості адміністративних послуг; визначення відповідних умов, спрощення процедури надання адміністративних послуг;

- встановлення відповідних графіків прийому громадян; адекватний доступ до інформації; заборона на передачу адміністративних обов'язків споживачам, що вимагає додаткових документів.

Концепція виражала намір максимально децентралізувати надання адміністративних послуг, щоб наблизити їх до мешканців певної

адміністративно-територіальної одиниці. Шлях для цього - передача відповідних функцій органам місцевого самоврядування та іншим установам [26].

Велика увага та сучасне трактування на сьогодні приділяється визначенню критеріїв, які мають бути включені до стандартів судово-адміністративних послуг, за якими слід оцінювати якість їх надання.

Перелік таких критеріїв включає:

- ефективність (відноситься до орієнтації на позитивне рішення);
- своєчасність (надання послуг у строки, встановлені нормативно-правовими актами та встановлення розумних строків у законодавстві для вирішення справи);
- доступність (розташування адміністративного органу; наявність транспортного вузла, покажчиків, під'їзних шляхів та місць для паркування транспортних засобів; доступ до просторів без перепусток; вільний доступ до бланків тощо);
- зручність організації надання адміністративних послуг (можливість вибору альтернативного способу подання заявки на надання адміністративних послуг (пошта, електронна пошта); надання послуг за принципом «єдиного вікна»);
- відкритість інформації про адміністративні послуги (вільний доступ до інформації про процес надання таких послуг, необхідний пакет документів для замовлення послуг, правила заповнення форм, терміни адміністративних процедур, плата за надання послуг; повнота та адекватність інформації; їх розміщення на інформаційних стендах, на веб-сайті та в інших джерелах, що надають консультації, у тому числі телефоном, поштою, електронною поштою);
- ввічливість та повага до громадян (рівне ставлення до всіх споживачів послуг; наявність відповідної побутової техніки в адміністративному органі);
- професіоналізм (адміністративний персонал має відповідні знання та навички, що відображається у точному виконанні завдань, порадах) [10].

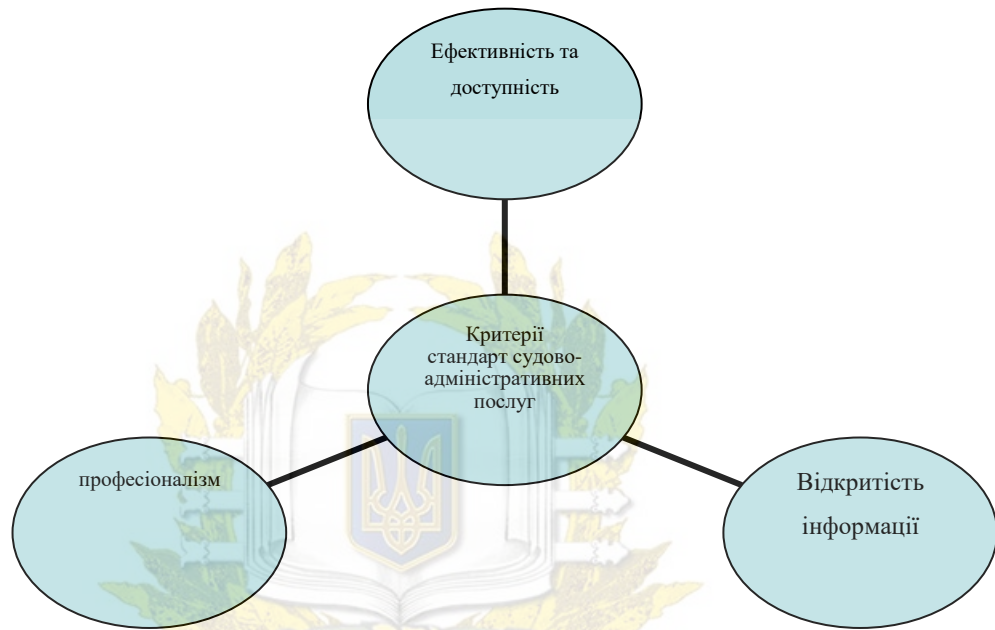

Рисунок 1.1 – Основні критерії стандартів судово-адміністративних послуг

Усі громадяни є споживачами адміністративних послуг та тільки при окремих потребах і необхідності узгодження законотворчих ситуацій суспільство визначає необхідність застосування судово-адміністративних послуг.

Ми одержуємо паспорти, посвідчення водія та інші документи, реєструємо місце проживання, шлюб, автомобіль, нерухоме майно, отримуємо будівельні дозволи тощо.

Видача цих документів та вчинення дій і є адміністративними послугами. При цьому одразу варто зробити два застереження:

1) категорія «адміністративні послуги» народжена в розвинених країнах для перебудови держави з управлінсько-розпорядчої (бюрократичної) на сервісну. Часто вживаються також такі терміни, як «публічні послуги», «урядові послуги», «послуги адміністрації» тощо. Для України завдання зміни обличчя держави є особливо актуальним, і тому для характеристики бажаної діяльності держави вживається слово «послуги»;

2) використання терміну «послуги» не означає автоматичну платність. Більше того, у багатьох сферах, наприклад соціальній, адміністративні послуги були безоплатними для особи і повинні такими залишатися. Кожен з нас за потреби отримати адміністративну послугу задається питаннями: «Де її можна отримати? Що від мене вимагається, щоб її отримати? Скільки це буде коштувати? Скільки часу піде на отримання адміністративної послуги?» Адже отримання адміністративних послуг в Україні є справою складною, непрозорою та витратною.

Актуальність питання, яке досліджується нами за змістом кваліфікаційної роботи, зумовлена тим, що судочинство та система судово-адміністративних послуг в Україні характеризується високим рівнем заформалізованості та неефективністю бізнес-процесів і процедур, відірваністю судової практики від потреб та очікувань споживачів, відсутністю інституціолізованих форм громадського контролю за діяльністю судів. Наслідком цього є незадовільний рівень судово-адміністративних послуг, які надаються органами судової влади. За результатами останніх соціологічних досліджень, судам довіряють лише кілька відсотків опитаних. Поряд з іншим це вказує на значні недоліки комунікативної діяльності судів, яка має однобічний і механічний характер – суди нічого не роблять для того, щоб орієнтуватись на споживача, вивчати його потреби.

Це свідчить про вкрай низьку адаптивність судової системи та неналежну якість судово-адміністративних послуг, щодо зовнішнього інформаційного середовища з його викликами, а відтак і про її низьку ефективність. І найуспішніші кількісні показники про кількість розглянутих справ навіть в умовах сучасного військового стану не можуть відновити довіру людей до судів, бо правосуддя лише тоді має сенс, коли воно відповідає прагненням людей, їхнім уявленням про справедливість. Саме у партнерстві судів, що надають судово-адміністративні послуги з громадянами та суспільством в цілому, загальною системою і лежить ключ до розв'язання основних проблем судочинства.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЯКОСТІ НАДАННЯ СУДОВО-АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ВІННИЦЬКИМ АПЕЛЯЦІЙНИМ СУДОМ

2.1. Загальні відомості та організація роботи апеляційних судів в Україні

У сучасних умовах в контексті стримування і протипагу судову владу характеризують не лише правосуддя (в традиційному розумінні), а юридична можливість здійснювати активний вплив на рішення і дії законодавчої та виконавчої влади, «урівноважувати» їх. Але це не змінює в цілому характеру і призначення «силових» (умовно говорячи) влад, роль яких полягає в забезпеченні законності й правопорядку.

У демократичному суспільстві суди функціонують відповідно до стандартів продуктивності та ефективності судових процедур, якості судових послуг та очікувань громадян - учасників судових проваджень. У цьому розумінні оцінювання роботи суду є найбільш ефективним, якщо його основою є встановлені стандарти якості та перевірені методи оцінки відповідності суду цим стандартам.

Основою таких стандартів є суспільні очікування щодо якості судових послуг (наприклад, повноти інформації, зручності та комфортності судових приміщень тощо), а також показники роботи суду (наприклад, тривалість судових проваджень, питома вага розглянутих справ тощо). Суд, який відповідає встановленим стандартам, можна назвати, відповідно до міжнародних засад судової досконалості, досконалим судом.

Ці повноваження, коли вони використовуються судом, перетворюють його в потужну стабілізуючу силу, здатну захищати права й свободи громадян, оберігати суспільство від руйнуючих соціальних конфліктів.

Судовий контроль відіграє в житті суспільства роль упорядника через те, що державно-владний характер має суворе законодавче підґрунтя і

виявляється в конкретних повноваженнях, які складають правові засоби реалізації державної політики у сфері застосування права.

Ця діяльність виконує роль правових важелів у здійсненні соціального управління суспільством, забезпечує ту його частину, де виявляється примусова сила влади, її прямий панівний вияв.

Зрозуміло, що використовуючи силу влади для підпорядкування волі членів суспільства єдиній керуючій волі, судова влада відчуває вплив таких сучасних тенденцій суспільного розвитку, як активізація застосування державою методів ненасильницьких дій, гуманізація кримінально-правової політики, захист прав людини тощо.

Судова влада в системі державної влади виконує специфічні функції, проте, на перший погляд, здається, що її навряд чи можна віднести до окремої гілки влади й сприймати як звичайну складову механізму виконавчої влади. Проте, якщо представницькі органи створюють закони, виконавчі структури реалізують конкретні соціально-економічні завдання, то судова влада націлена на захист прав і свобод громадян, суспільства, а також держави

Апеляційні суди - це суди другої ланки єдиної судової системи судів загальної юрисдикції. Вони є судами вищого рівня для місцевих судів і нижчими стосовно Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів.

У системі судів загальної юрисдикції в Україні діють загальні та спеціалізовані апеляційні суди, а саме: апеляційні суди областей, апеляційні суди міст Києва та Севастополя, Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, військові апеляційні суди регіонів і апеляційний суд Військово-Морських Сил України, а також Апеляційний суд України.

За потреби замість апеляційного суду області можуть утворюватися апеляційні загальні суди, територіальну юрисдикцію яких поширено на кілька районів області. Апеляційними спеціалізованими судами є апеляційні господарські суди та апеляційні адміністративні суди, які утворюються в апеляційних округах відповідно до Указу Президента України.

Апеляційні суди — це судові органи другої ланки системи судів загальної юрисдикції, що виступають як суди першої та апеляційної інстанцій

і діють в АРК, областях, містах Києві і Севастополі, а також у кожному військовому регіоні (Західному, Центральному та Південному) і Військово-Морських Силах України. Кількісний склад суддів у кожному апеляційному суді визначається Президентом на підставі подання Голови Державної судової адміністрації, яке погоджується з Головою ВСУ чи головою відповідного вищого спеціалізованого суду з урахуванням обсягу роботи суду, та в межах видатків, що затверджені у Державному бюджеті України на утримання суддів.

Розгляд справ у апеляційних судах здійснюється колегіально у складі не менше 3 суддів. Апеляційні суди діють як суди апеляційної інстанції у розгляді рішень місцевих судів, як суди першої інстанції в адміністративних, кримінальних і цивільних справах, що законом віднесені до їх підсудності.

До компетенції апеляційних судів законом віднесено:

1) Розгляд справ в апеляційному порядку відповідно до процесуального закону. Апеляцію до суду може бути подано на вироки, рішення, постанови або ухвали, що не набрали законної сили, у випадках, передбачених кримінально-процесуальним та цивільним процесуальним законодавством. За результатом розгляду справи та за наявності достатніх підстав суд приймає рішення про скасування, зміну рішення місцевого суду, винесення нового судового рішення або залишення рішення місцевого суду без змін.

2) Розгляд у першій інстанції справ, визначених законом. Важливо зазначити, що апеляційні суди розглядають у першій інстанції переважно справи, визначені процесуальним законом. До цивільних, наприклад, належать справи, в яких стороною виступає місцевий суд або суддя (ст. 108 ЦПК). До кримінальних належать справи:

— про злочини проти основ національної безпеки України, передбачені ст. ст. 109—114 КК;

— про злочини, за вчинення яких КК передбачено покарання у виді довічного позбавлення волі (ст. 34 КПК)

У випадку особливої складності або важливості справи, підсудної місцевому суду, апеляційний суд АРК, апеляційні суди областей, міст Києва та Севастополя мають право прийняти ці справи до свого провадження.

3) Ведення та аналіз судової статистики, вивчення і узагальнення судової практики. Ця важлива функція апеляційного суду значною мірою сприяє виробленню єдиного підходу в застосуванні норм матеріального та процесуального права. З цією метою суд вивчає і узагальнює судову практику з різних категорій справ, які переважно розглядаються в судах відповідної області або регіону, проводить аналіз судової статистики.

4) Надання методичної допомоги у застосуванні законодавства місцевими судами загальної юрисдикції. Методична допомога ґрунтується на детальному дослідженні судової практики та аналізі судової статистики. Це дозволяє створити уявлення стосовно практики застосування місцевими судами певного регіону норм права, труднощів у тлумаченні цих норм та щодо допущених помилок. Методична допомога надається у різних формах: розробка оглядів і узагальнень судової практики; проведення семінарів з розгляду та обговорення питань однакового застосування норм права з окремих категорій справ.

Розгляд кримінальних і цивільних справ та якість надання судово-адміністративних послуг у апеляційному порядку має важливе значення, дозволяє не допустити набрання чинності незаконними і необґрунтованими рішеннями, вироками, ухвалами і постановами, тим самим сприяючи здійсненню цілей і завдань правосуддя. Не порушуючи принципу незалежності суддів місцевих судів при розгляді ними справ, суди апеляційних судів дають указівки у матеріалах конкретних справ, підвищуючи якість і ефективність правосуддя.

Судді апеляційного суду здійснюють правосуддя в порядку, встановленому процесуальним законом. Розглядаючи цивільні чи кримінальні справи, вони повинні суворо дотримуватись процедури судового розгляду, що передбачена чинним процесуальним законодавством, правильно тлумачити та

застосовувати норми матеріального права та додержуватись правил професійної етики.

Суддя, що бере участь у розгляді справи, повинен вжити необхідних заходів процесуального та організаційного характеру, які сприяють своєчасному, повному та об'єктивному розгляду справи в апеляційному порядку або у першій інстанції.

Законом на суддю покладено обов'язок щодо контролю відповідно до закону за своєчасним зверненням до виконання проголошених за його участі судових рішень.

2.2. Організаційно-адміністративна оцінка діяльності досліджуваного об'єкта

Вінницький обласний суд розпочав свою діяльність з часів утворення Вінницької області – 27 лютого 1932 року. З дня організації, аж до вересня 1938 року, коли відповідно до Закону про судоустрій СРСР, союзних та автономних республік, прийнятого 16 серпня 1938 року. 2-ою сесією Верховної Ради СРСР було утворено управління НКЮ при Вінницькій обласній Раді депутатів трудящих. Обласний суд керував усіма народними судами і нотаріальними конторами області. З цього часу функції щодо керівництва народними судами і нотаріальними конторами області відійшли до обласного управління НКЮ.

Потім на основі Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 30 серпня 1956 року обласне управління вже МЮ було скасовано, і функції судового управління народними судами і керівництва нотаріальними конторами знову були передані обласному суду, якими він володіє і до сьогодні.

Нині обласному суду підпорядковані 13 районних народних судів, 5 міських, 16 постійно діючих виїзних сесій районних народних судів і 18 нотаріальних контор.

Місія Вінницького апеляційного суду – захищати права й свободи людини і громадянина, держави та юридичних осіб на засадах верховенства права в ім'я закону й справедливості.

Вінницький апеляційний суд – суд апеляційної інстанції відповідної судової юрисдикції та здійснює контроль за законністю судових рішень виключно в процедурі апеляційного провадження шляхом надання правової оцінки дотримання судами норм матеріального та процесуального права при вирішенні цивільних, кримінальних справ, а також справ про адміністративні правопорушення.

Правові засади організації судової влади та здійснення правосуддя в Україні визначає Конституція України та Закон України від «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII.

Відповідно до статті 27 зазначеного закону апеляційний суд:

- 1) здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом;
- 2) аналізує судову статистику, вивчає та узагальнює судову практику, інформує про результати узагальнення судової практики відповідні місцеві суди, Верховний Суд;
- 3) надає місцевим судам методичну допомогу в застосуванні законодавства;
- 4) здійснює інші повноваження, визначені законом.

Апеляційний суд розглядає:

- цивільні справи;
- кримінальні справи;
- справи про адміністративні правопорушення;
- клопотання слідчих, керівників відповідних оперативних підрозділів або їх заступників, прокурорів про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій чи оперативно-розшукових заходів в порядку глави 21 КПК України.

Повноваження Вінницького апеляційного суду поширюються на Вінницьку область. Вінницький апеляційний суд в апеляційному окрузі, що

включає Вінницьку область, з місцезнаходженням у місті Вінниці утворений на виконання указу Президента України, яким водночас ліквідовано Апеляційний суд Вінницької області.

Як юридична особа в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань ВАС з'явився 21 червня 2018 року. 8 листопада того ж року Вища рада правосуддя ухвалила перевести 27 суддів Апеляційного суду Вінницької області на посади суддів Вінницького апеляційного суду.

Перші збори служителів Феміди новоствореного суду відбулися наступного дня, 9 листопада 2018 року. На них вирішили, що процесуальну діяльність ВАС розпочне 12 листопада. Інформацію про це опубліковано в газеті «Голос України», як цього вимагає частина 6 статті 147 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Того ж дня Апеляційний суд Вінницької області припинив здійснювати правосуддя.

У суді діють дві судових палати: з розгляду цивільних справ і з розгляду кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення. 8 лютого 2019 року збори суддів вирішили запровадити спеціалізацію з розгляду справ про адміністративні правопорушення і щодо суддів судової палати з розгляду цивільних справ ВАС.

Українське суспільство вимагає ефективного, доступного, прозорого та сучасного судочинства. Адміністративна досконалість роботи суду, професіоналізм суддів та працівників апаратів судів, ефективна комунікація з громадськістю, максимальна прозорість діяльності судів, сучасні інноваційні технології – все це в комплексі забезпечує ефективність правосуддя загалом, а отже – довіру суспільства до судів.

Досягнення цих цілей – щоденна кропітка робота, виконання якої більшою мірою залежить від нас самих, як суддів, так і працівників апарату суду. Саме тому всі зусилля керівництва суду, обраного у період 2018-2022 році, спрямовувалися на підвищення ефективності здійснення правосуддя, використовуючи внутрішні механізми в співпраці між собою, не чекаючи змін, підтримки органів законодавчої та виконавчої влади тощо.

Оцінюючи умови організації та здійснення правосуддя протягом останніх трьох років Вінницьким апеляційним судом, варто уваги те, що моніторинг та оцінка завжди тісно пов'язані з процесом розроблення стратегій. Дороговказом напрямку розвитку судової системи та, одночасно, комплексною пропозицією покращення стану справ у судовій системі у 2018-2020 роках виступала Стратегія розвитку судової системи.

Згідно штатного розпису Кременецького районного суду у складі установи мали б працювати 5 суддів, 15 державних службовців, 5 осіб патронатної служби та 4 працівники допоміжного персоналу. Штатний розпис досліджуваної публічної установи представлено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Штатний розпис Вінницького апеляційного суду станом на 31 грудня 2021 року

№ з/п	Категорія державної служби	Найменування посади	Кількість штатних посад
1		Судді	
	☐	Голова суду	1
	☐	Суддя	4
2		Апарат суду	
	Б1	Керівник апарату	1
	Б1	Заступник керівника апарату	1
	В2	Консультант суду (по роботі з персоналом)	1
	☐	Помічник судді	5
	В1	Головний спеціаліст з інформаційних технологій	1
	В3	Судовий розпорядник	1
	В2	Секретар судового засідання	5
	В2	Консультант суду	1
	☐	Прибиральник службових приміщень	1
	☐	Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків	0,5
2.1		Канцелярія суду	
	В2	Старший секретар суду	1
	В3	Секретар суду	3
	☐	Архіваріус	1
	☐	Діловод	1
		Разом	28,5

Разом з тим, Стратегія не містила жодних застережень щодо непередбачуваних ситуацій (таких як пандемія COVID-19), які вимагали динамічності, гнучкості та оперативності реагування на зміни та прийняття відповідних управлінських рішень, спрямованих на зменшення негативного впливу на результати роботи суду в нових, непередбачуваних умовах.

Широкий масштаб пандемії через COVID-19, небезпеки, які вона викрила, а також перспективи інновацій - все це зробить так, що 2020 рік запам'ятався як такий, що все змінив, в тому числі у діяльності суду.

Так, карантин, встановлений Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), та пов'язані з ним зміни до процесуального законодавства вплинули на повноваження голови суду, заступника голови суду та організацію роботи суду загалом.

Зокрема, до повноважень голови суду віднесено розгляд протягом доби клопотань в порядку пункту 20-5 Перехідних положень КПК України, що об'єктивно вплинуло на рівень навантаження суддів з розгляду клопотань про визначення підсудності кримінальних справ.

За результатами оцінки реальної ситуації на період вирішено питання часткового переведення працівників до роботи в дистанційному режимі у випадку погіршення епідемічної ситуації в місті в період 2020-22р.р.

Організовано дезінфекцію приміщення ДІ «Вінницьким обласним лабораторним центром МОЗ України». Проведено вакцинацію суддів та членів родин. Варто зазначити, що окремі кошти Вінницькому апеляційному суду на придбання засобів захисту, дезінфікуючих засобів, дезінфекції приміщень не виділялися. У зв'язку з цим, потребу забезпечено за рахунок бюджетних коштів лише частково, в решті – зусиллями керівництва суду.

На виконання рекомендацій Управління Служби безпеки України у Вінницькій області та Державної судової адміністрації України, а також з метою забезпечення режиму секретності в разі виникнення загрози захоплення матеріальних носіїв секретної інформації, у Вінницькому апеляційному суді

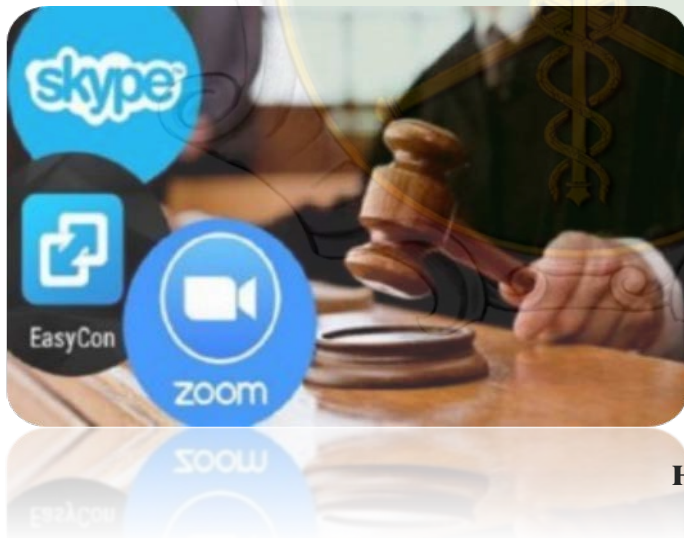
обладнано режимне приміщення, для можливого переміщення зазначених носіїв та безпечного їх зберігання.

Незважаючи на те, що суд є розпорядником бюджетних коштів другого рівня, в умовах тотального недофінансування системи, не допущено припинення здійснення судочинства, відправлення судової кореспонденції, несвоєчасної виплати суддівської винагороди/заробітної плати, утворення кредиторської заборгованості тощо.

В той же час до Вищої ради правосуддя продовжують надходити повідомлення із судів про відсутність коштів на надсилання повісток і рішень (кількість таких судів на кінець 2020 року сягнула – 200).

Проблемних питань з фінансуванням заходів, спрямованих на забезпечення судового процесу, не виникало завдяки послідовній політиці заощадження, раціонального використання бюджетних коштів та налагодження конструктивного діалогу з Державною судовою адміністрацією України.

Суд забезпечено комп'ютерною технікою. Забезпечено безперервний доступ до пошукових систем, єдиних державних реєстрів, роботи зі зверненнями та формування процесу надання судово-адміністративних послуг. Рис. 2.1

548
відео конференцій
на 261 засідання більше, ніж
2020-ого року

Рисунком 2.1 – Динаміка безперервного зв'язку в процесі формування та надання судово-адміністративних послуг

Вжито організаційних заходів щодо підтримання приміщення суду в стані, придатному для належного його функціонування, проведення капітального та поточного ремонтів, технічного оснащення приміщень, інформаційно-технічного забезпечення, створення безпечних і комфортних умов для суддів, працівників апарату суду та осіб, які перебувають у суді, а також заходи інженерно-технічного забезпечення з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підозрюваних).

На замовлення суду виготовлено проектно-кошторисну документацію на капітальний ремонт приміщення суду із заміною системи опалення, водопостачання, електропостачання, та вентиляції, проведено експертизу.

Вінницький апеляційний суд неодноразово інформував Державну судову адміністрацію України про критичну ситуацію з недофінансуванням та звертався з проханням у винятковому порядку вирішити питання про можливість забезпечення фінансування Вінницького апеляційного суду на здійснення капітального ремонту приміщень суду в розмірі, який, згідно з Експертним звітом складає - 24 млн 173 тис 713 грн. Наразі питання залишається відкритим.

Одночасно успішно вирішено питання укладення сервітуту на користування прилеглою до суду земельною ділянкою та облаштування паркувального майданчика. Проведено капітальний ремонт покрівлі суду з заміною покрівельного матеріалу, що дало змогу запобігти подальшій руйнації стін та стелі будівлі.

Важливим напрямом діяльності є своєчасне ведення договірної роботи, спрямованої на взаємовідносини з підприємствами, установами, організаціями по наданню комунальних послуг (вчасно укладаються договори на постачання електроенергії, водопостачання та водовідведення, опалення, вивіз сміття в умовах наявного фінансування на зазначені цілі), що в свою чергу не загрожує зупиненню роботи суду. Суддів забезпечено мантиями та суддівськими знаками нового зразка відповідно до рішення Ради суддів України.

Системний аналіз результатів діяльності суду свідчить про спільне розв'язання низки питань внутрішньої діяльності суду, ефективність

управлінських рішень та конструктивність роботи судових адміністраторів, судді – секретарів судових палат та зборів суддів Вінницького апеляційного суду у звітному періоді.

З метою інформаційної відкритості суду, підвищення прозорості та доступності правосуддя, покращення умов доступу громадськості до відкритих судових засідань, якісного та оперативного надання відвідувачам судових послуг, вжито низку заходів для забезпечення максимальної прозорості його діяльності. Створено сектор по взаємодії зі ЗМІ.

Варто зазначити, що кількість публікацій на офіційному сайті суду щороку зростає. І станом вже на 30 вересня 2021 року їх загальна кількість становить 200. У вересні поточного року створено YouTube-канал, який поступово наповнюється корисною інформацією. Заслуговує на увагу також і той факт, що зростає кількість журналістських матеріалів в електронних ЗМІ про Вінницький апеляційний суд, яких у 2020 році було 246, а за 9 місяців 2021 року – 181. Здебільшого це передрук повідомлень з посиланням на прес-службу суду.

Варто зазначити, що кількість публікацій на офіційному сайті суду на досить високому рівні. Так, станом на 31 грудня 2021 року їх кількість становить 89 (загалом за 2021 рік). У вересні 2021 року створено YouTube-канал, який поступово наповнюється корисною інформацією. Заслуговує на увагу також і той факт, що кількість журналістських матеріалів в електронних ЗМІ про Вінницький апеляційний суд в порівнянні 2020 - 2021 роки майже незмінна (у 2020 році – 326, а у 2021 році – 318). Здебільшого це передрук повідомлень з посиланням на прес-службу суду.

За час роботи Вінницького апеляційного суду про нього вийшов 781 журналістський матеріал. Для зручності та доступності судової системи пересічному громадянину, учасникам судового процесу Вінницьким апеляційним судом надається публічна інформація і через популярні месенджери «Viber», «WhatsApp» і «Telegram» .

Вінницьким апеляційним судом зареєстровано свою офіційну електронну адресу в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі

у зв'язку із початком роботи модулів: електронний кабінет, електронний суд, підсистема відео конференції зв'язку.

Щодо зовнішньої оцінки роботи суду відвідувачами, то за результатами опитування згідно із запропонованою Радою суддів України системою оцінки якості роботи суду отримані в ході опитування дані у 2019 році свідчать про загалом позитивну оцінку відвідувачами якості роботи Вінницького апеляційного суду: більшість респондентів (65,71%) максимально високо оцінили якість роботи суду, натомість негативно оцінили якість роботи суду 5,71% респондентів.

Як свідчить аналіз окремих вимірів якості роботи суду найбільш високо відвідувачі суду оцінили повноту та ясність інформації (середній бал оцінювання склав 4,81 за 5-тибальною шкалою), та зручність і комфортність перебування в суді (середній бал оцінювання склав 4,78 з 5-ти).

Більше 4-х балів загальна інтегральна оцінка роботи суду за вимірами якості у 2021 році.

Доречно додати, що 2020-21 року Вінницький апеляційний суд був предметом моніторингової перевірки Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у центральних областях.

За результатами перевірки Представником складено відповідний звіт та акцентовано увагу на наступних позитивних аспектах в організації роботи нашого Суду:

- приміщення суду інформаційно доступне
- забезпечено кварцування залів судових засідань
- особливий акцент на доступності питної води.

Таким чином, діяльність суду перебуває у стані постійних змін, зумовлених переважно об'єктивними чинниками. Кадрова ситуація має вирішальний вплив на ступінь навантаження та відповідно якість здійснення судочинства.

За ефективну і якісну роботу в апеляційному суді відповідає голова суду. Він зобов'язаний організувати чітку і злагоджену роботу усього колективу суду, щоб кожен працівник ЧІТКО і своєчасно виконував свої

обов'язки. Крім обов'язків з організації роботи у суді та керівництва його роботою, голова апеляційного суду здійснює функції судді.

До кола повноважень голови апеляційного суду Законом "Про судоустрій України" віднесені наступні:

- здійснення організаційного керівництва діяльністю суду;
- розподіл обов'язків між заступниками голови суду;
- організація роботи президії суду та головування на її засіданнях;
- організація роботи з вивчення й узагальнення судової практики й аналізу судової статистики;
- організація роботи з підвищення кваліфікації суддівського корпусу і співробітників апарата суду;
- подання в установленому порядку пропозицій щодо фінансування витрат на утримання суду та організаційного забезпечення його діяльності;
- внесення пропозицій Голові ВСУ щодо кандидатур для призначення на посади голів місцевих судів та їх заступників та інші повноваження.

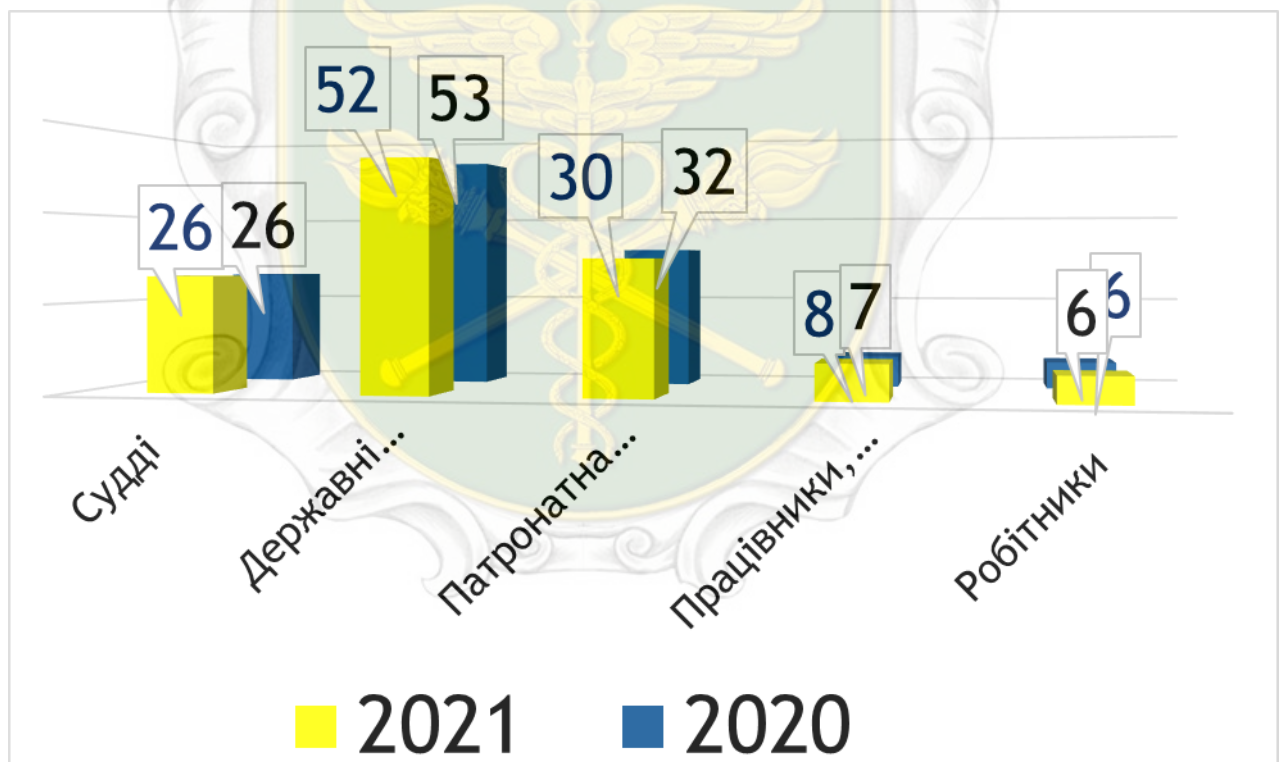

Рисунок 2.2 – Оцінка кількісно-якісного складу персоналу Вінницького апеляційного суду.

Проведене оцінювання та аналіз анкет свідчить, що управлінсько - організаційні відносини в суді оцінені позитивно, як працівниками апарату суду, так і суддями, переважній більшості респондентів імпонує стиль діяльності та управління судових адміністраторів.

В черговий раз варто наголосити та поставити позитивний акцент на тому, що Вінницький апеляційний суд увійшов до «п'ятірки» найкращих судів України.

Так, Вінницький апеляційний суд вчасно розглядає судові справи, ефективно використовуючи трудові та фінансові ресурси. Такий висновок зробила Державна судова адміністрація України, проаналізувавши діяльність судів у першому півріччі 2020-го. Причому кількість днів для очікування розгляду справ в установі – найнижча у державі: 37. Середній же показник по Україні – 110 днів. Це – наше спільне з вами досягнення, яким варто пишатися.

Рисунок 2.3 - Висновок ДСА України за результатами аналізу діяльності судів у 1 півріччі 2020-21 року

З метою надання внутрішньої оцінки загальній ситуації в Вінницькому апеляційному суді в розрізі управлінсько-організаційних відносин, з огляду на закінчення строку перебування на адмінпосаді, та рекомендації Ради суддів України, серед суддів та працівників апарату суду Вінницького апеляційного суду провадиться анонімне опитування.

Сьогодні чинне законодавство України, що знаходить адресне виконання в процесі надання судово-адміністративних послуг Вінницьким апеляційним судом приводиться у відповідність до стандартів Європейського Союзу. Тому процес реформування судової влади є важливим аспектом входження нашої держави у європейську спільноту. Адже, щоб побудувати справді правову державу, необхідно постійно вдосконалювати чинне законодавство щодо судоустрою та використовувати позитивний досвід інших країн для удосконалення нашої правової системи.

**3683 судових справи
розглянули судді судової палати
з розгляду кримінальних справ
2020-21 році**

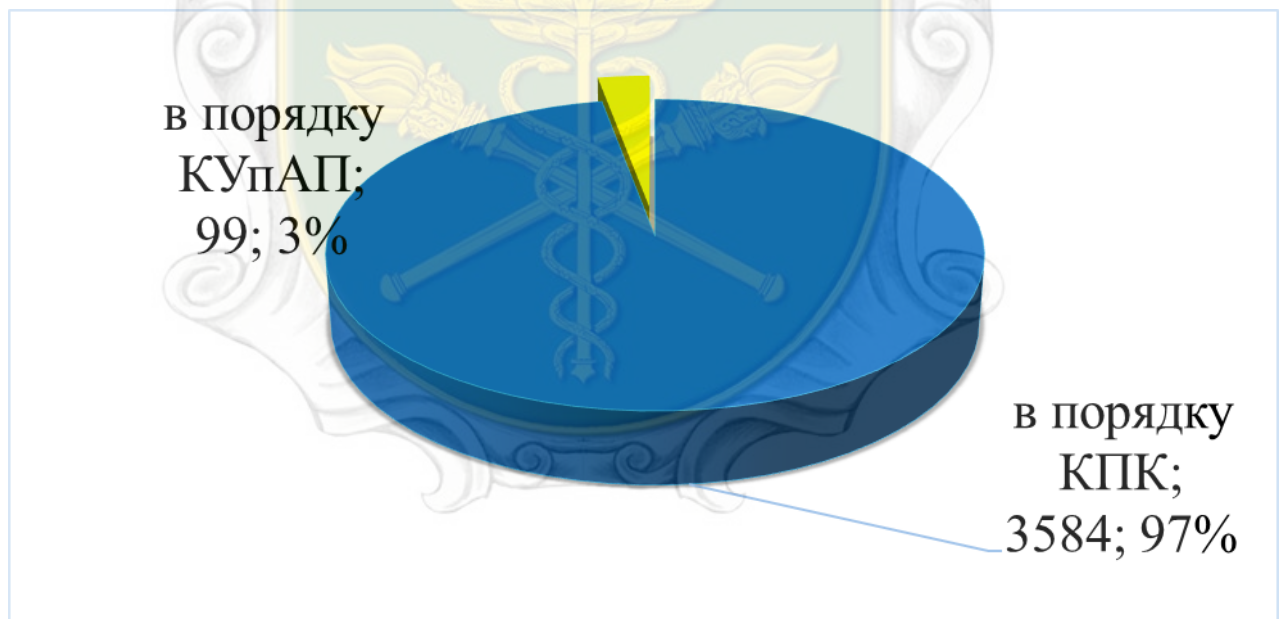

Рисунок 2.4 – Аналітична оцінка судових справи розглянули судді судової палати з розгляду кримінальних справ у 2020-21 році

Незважаючи на зазначене, завданням наступних років є збереження чинного рівня доступності та якості правосуддя, забезпечення належного рівня умов роботи працівників суду.

Таким чином, у демократичному суспільстві судова влада, представником якої у Вінницькому регіоні є Вінницький апеляційний суд знаходиться між державою і громадянином, прагне максимально ефективно забезпечити захист прав та інтересів не лише окремої особи, але й суспільства й самої держави. Безперечно, що в першу чергу судова влада повинна захищати людину від всюдозволеності чиновників різного ґатунку та органів державного управління.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБЛЕННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ЯКОСТІ НАДАННЯ СУДОВО-АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

3.1. Підвищення ефективності використання інформаційно - комунікаційних технологій у діяльності Вінницького апеляційного суду.

Сучасний період розвитку суспільства характеризується, насамперед, збільшенням масштабів, глибини та динаміки проникнення інформаційно - комунікаційних технологій (далі – ІКТ) в усі сфери життя громадян, суспільства, суб'єктів господарювання та усіх гілок державної влади, посиленням впливу ІКТ на процеси глобалізації, адміністративні реформи, забезпечення національної та міжнародної безпеки, взагалі, на соціально - економічний розвиток та конкурентоспроможність країни. Для України розвиток інформаційного суспільства є одним з національних пріоритетів і розглядається як загальнонаціональна задача. При цьому ІКТ відводиться роль підґрунтя соціально-економічного прогресу як одного з ключових чинників інноваційного розвитку економіки.

Враховуючи стратегічні цілі розвитку України, надзвичайно актуальним є питання інформатизації судової системи, тому що без впровадження автоматизації процесів в суді неможливий подальший розвиток системи правосуддя. Інформатизація судової системи дозволяє забезпечити удосконалення діяльності суду шляхом підвищення якості надаваних послуг для того, щоб держава могла гарантувати належний доступ українських громадян до правосуддя, і, як наслідок, задоволеність та зростання довіри до суду.

Реалізація ідеї електронного судочинства та забезпечення його засобами спрощення доступу до правосуддя, прозорості та прискорення розгляду справ розпочалася із прийняттям Верховною Радою України Закону [№2147-VIII](#) «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України,

Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», що містить багато нововведень, багато з яких спрямовані саме на розвиток цієї ідеї. Перші кроки до запровадження системи «Електронний суд» в Україні були здійснені згідно з наказом Державної судової адміністрації України від 31.05.2013 р. №72 «Про реалізацію проекту щодо обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу», зі змінами та доповненнями.

Електронні технології надають учасникам кримінально-процесуальних відносин додаткові можливості в реалізації їх прав: подача заяв і скарг до Кременецького районного суду Тернопільської області в електронному вигляді через офіційний портал державного органу мережі Інтернет; ознайомлення з судовими рішеннями в електронному вигляді через особистий кабінет на офіційному сайті відповідного суду; дача свідчень без безпосередньо особистої участі в судовому засіданні тощо.

Підвищенню інформатизації судів України сприяє і реалізація Концепції галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції та інших установ судової системи, що дасть змогу вирішити заплановані стратегічні завдання і забезпечить умови для функціонування Єдиної судової інформаційної системи України та буде відповідати все більш активним та конкретним вимогам громадян з розширення інформації про діяльність судів та установ судової системи.

Підтримка та вдосконалення автоматизованої системи електронного документообігу, яка впроваджена в усіх судах загальної юрисдикції України, з одного боку забезпечить прозорість діяльності судів, підвищить оперативність роботи, зменшить навантаження на суддів та працівників апарату суду, полегшить доступ громадян до інформації, з іншого боку – надасть можливість організувати централізоване збереження процесуальних документів в електронному вигляді.

Лише запровадження єдиної автоматизованої системи електронного документообігу в усіх судах України буде запорукою вдалої реалізації проекту «Електронний суд» (рис. 3.1).

Рисунок 3.1 - Схематичне представлення основних сервісів системи «Електронний суд»

Отже, електронний суд – це модуль, що використовує Вінницький апеляційний суд та забезпечує обмін електронними документами між судами, фізичними чи юридичними особами та учасниками судового процесу. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система дозволить забезпечити обмін документами в електронній формі між всіма учасниками судових процесів та Вінницьким апеляційним судом, а також фіксування судового процесу та участь у судовому засіданні в режимі відео конференції.

Загалом, впровадження системи «Електронного суду» сприймається колективом Вінницького апеляційного суду позитивно, однак зазвичай до нововведень у законодавстві ставляться з обережністю, враховуючи не завжди чіткий та послідовний алгоритм запровадження таких нововведень на практиці.

На сьогодні українське законодавство достатньо адаптоване до функціонування електронного судочинства. Так, Вінницький апеляційний суд має можливість використовувати власну сторінку або розміщувати інформацію на веб-порталі «Судова Влада України» (<http://court.gov.ua/>), де

викладена максимально повна інформація про суд. На державному рівні вже розроблено нормативно-правову базу, яка визначає порядок функціонування веб-порталу «Судова влада України». Судді Вінницького апеляційного суду вже мають сертифіковані електронні підписи, доступ до мережі Інтернет за технологією ADSL, у досліджуваній судовій установі запроваджено спеціалізоване програмне забезпечення з автоматизації судового документообігу.

Відповідно до Наказу Державної судової адміністрації від 23.03.2017 р. №367, з 01.04.2017 р. в семи пілотних українських судах запроваджено Тимчасовий регламент обміну електронними документами. Це дасть змогу поряд із позитивною практикою запровадження електронного судочинства вказати на недоліки та необхідні доопрацювання нормативно-правової бази «Електронного суду».

Реалії сьогодення такі, що мобільні технології та інтернет стали неодмінною частиною професійної діяльності кожного працівника Вінницького апеляційного суду. Так, відповідно до вимог європейського судочинства, статистичні звіти Вінницького апеляційного суду за 2019 рік та за 1 півріччя 2020 року, а також за 3 квартал 2020 року сформовано за допомогою автоматизованої системи документообігу суду «Д-3» в автоматичному режимі та подано до Територіального управління Державної судової адміністрації України у Вінницькій області за встановленим графіком в січні, липні та жовтні 2020 року.

Крім цього, у рамках підвищення прозорості діяльності судових органів в контексті євроінтеграційних процесів, у суді постійно проводиться підготовка та надання звітів про кількість SMS повідомлень, надісланих судом учасникам судового процесу; щодо використання встановлених в суду систем відео конференції зв'язку; щодо розгляду кримінальних справ та клопотань; інформація та документи про виконання присяжними обов'язків у суді; інформація щодо комунікаційної діяльності суду; інформація щодо прес-служби Вінницького апеляційного суду; інформація про виконавчі документи про стягнення судового збору та штрафу (як засоби процесуального примусу)

направлені судом до органів державної виконавчої служби; інформація щодо розгляду звернень громадян; інформація про винесення рішень суду про визнання правочинів недійсними або частково недійсними та про оскарження дій нотаріусів щодо видачі свідоцтв про право на спадщину; інформація щодо розгляду звернень про факти корупції; звіт щодо забезпечення незалежності та безпеки суддів.

Керівником апарату суду та заступником керівника апарату суду постійно здійснюється контроль за внесенням даних до автоматизованої системи документообігу суду та заповненням картки на осіб, стосовно яких судом розглянуто кримінальні провадження відповідно до Інструкції щодо формування картки на особу, стосовно якої судом розглянуто матеріали кримінального провадження, затвердженої наказом Державної судової адміністрації України від 05.12.2013 № 169.

На виконання Закону України «Про доступ до судових рішень» в суді здійснюється відправка електронних копій судових рішень до ЄДРСР з використанням електронного цифрового підпису.

Зважаючи на перспективи впровадження системи «Електронний суд» нами було зроблено прогноз кількості надісланих SMS-повідомлень, судових рішень та проведених конференцій по відео зв'язку на 6 місяців 2021 року. Прогноз здійснено за допомогою використання методу екстраполяції трендів, базуючись на даних звітності діяльності Вінницького апеляційного суду за перше півріччя 2020 року. Найбільш відповідною для відображення прогнозних даних визначено поліноміальну лінію тренду.

У таблиці відображено рівняння кожної із закономірностей для різних видів діяльності досліджуваної судової установи. Результати прогнозу засвідчили загальну тенденцію до збільшення обсягів електронних даних, які будуть передані до відповідних реєстрів, а також до споживачів судових послуг Вінницького апеляційного суду. Це свідчить про те, що процес інформатизації та впровадження цифрових технологій у діяльність досліджуваного судового органу буде активно тривати і в майбутніх періодах. Водночас, для того щоб впроваджена Законом № 6232 система запрацювала у

повну силу, необхідно, щоб два чинники (людський фактор та належне господарсько-фінансове забезпечення електронного суду) знаходилися у тісній взаємодії.

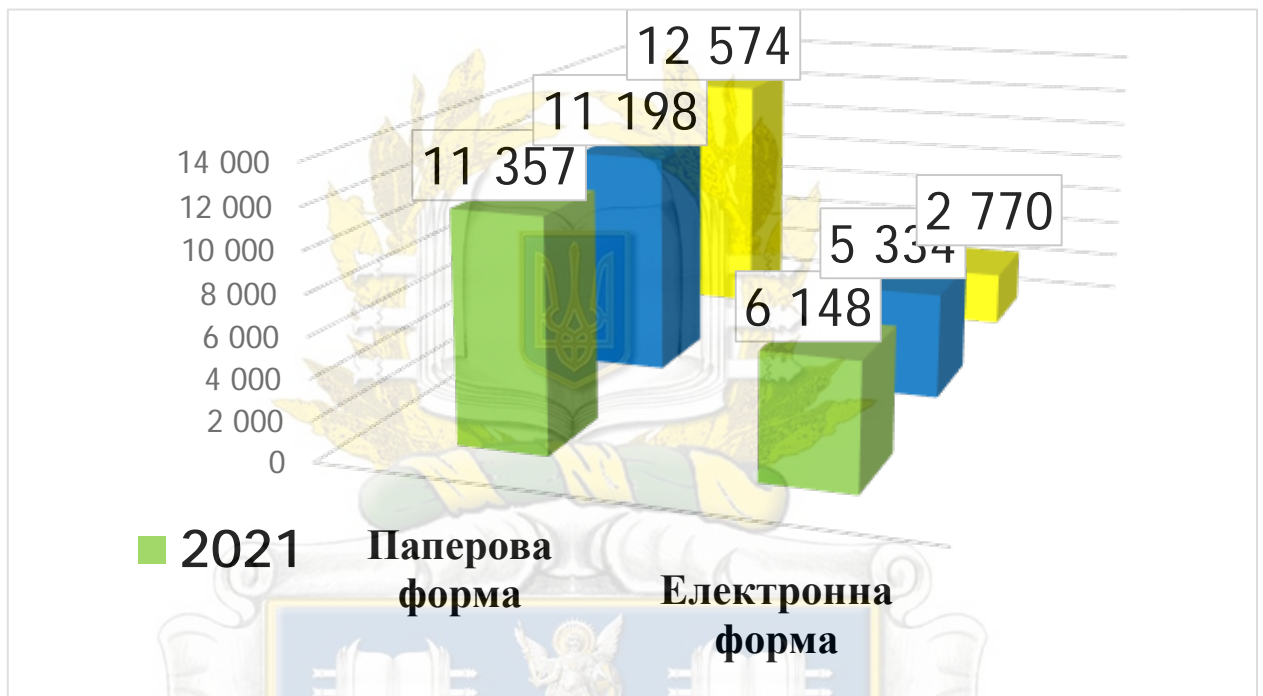

Рисунок 3.2 - Паперовий документ VS електронний документ, що застосовує Вінницький апеляційний суд.

Основними завданнями, які потрібно буде вирішити при впровадженні ІКТ у процеси судочинства Вінницького апеляційного суду є наступні:

- Інформування та підвищення комп'ютерної грамотності населення Вінницького району. Для збільшення частки громадян, які вже сьогодні отримують судові послуги в електронній формі, потрібно сформувати відповідний рівень обізнаності про таку можливість. Для можливості отримання достовірної інформації щодо надаваних електронних послуг і формування сталого попиту на них необхідно забезпечити регулярне проведення кампаній в засобах масової інформації (телебачення, Інтернет, друковані видання, радіо тощо). У тому числі треба постійно аналізувати пошукові запити громадян в мережі Інтернет і задовольняти їх потреби шляхом розміщення оголошень.

- Поруч із засобами масової інформації доцільно використати власні комунікаційні канали Вінницького апеляційного суду: центри підтримки

користувачів, сайт, громадські приймальні громадян, інформаційні електронні розсилки. Важливо зазначити, що популяризація електронних послуг в місцях прийому громадян має здійснюватися консультантами в активному режимі.

Додатковим інструментом залучення громадян в сферу електронної взаємодії із Вінницького апеляційного суду є забезпечення можливості реєстрації користувачів одночасно з отриманням документів особистого зберігання (паспорт, закордонний паспорт, посвідчення водія тощо).

Як показує практика, невміння використовувати ІКТ часто стає головною причиною відмов громадян від комунікацій із судовою владою за допомогою електронних каналів. Розробка і затвердження стандарту комп'ютерної грамотності і створення навчальних онлайн курсів дозволить уніфікувати і розширити систему підготовки населення м. Вінниця та Вінницького району до використання ІКТ, зробити її більш доступною.

Слід зазначити, що для взаємодії з громадянами та бізнесом інформаційні системи законодавчої влади на сьогодні розвинені недостатньо і представлені в першу чергу інтернет-приймальнями. Звернення в електронному вигляді відправляються виключно за допомогою електронної пошти, відсутня можливість підписання документів за допомогою електронного цифрового підпису. Також участь громадян у процесах обговорення законопроектів та ініціатив в рамках діяльності законодавчих органів зведено до мінімуму.

Отже, для повноцінного функціонування «Електронного суду» на рівні Вінницького апеляційного суду необхідно забезпечити:

- доступність надходження процесуальних і не процесуальних документів в електронному форматі, скріплених електронно-цифровим підписом кожному користувачеві;
- формування, розгляд та рух справ по судових інстанціях, зберігання справ в електронному вигляді, можливість ознайомлення з матеріалами справи в електронному кабінеті;

- автоматичне оформлення виконавчих документів та їх направлення до виконавчої служби;
- обмін інформацією між всіма державними органами та установами, що пов'язані з електронним судочинством.

Таким чином, перспективи «Електронного правосуддя» в Україні, швидкість його впровадження на рівні Вінницького апеляційного суду та ефективність використання залежать від тісної взаємодії всіх учасників судочинства, а також наявності належного фінансового забезпечення з боку держави.

3.2. Підвищення ефективності стратегічних комунікацій суду як елемента модернізації судово-адміністративних послуг.

Рівень довіри до Вінницького апеляційного суду з боку населення міста та району залежить не лише від якості виконання ним основної функції – здійснення правосуддя, а й серед іншого від того, яка інформація доходить до суспільства про таку діяльність. В українському інформаційному просторі переважає негативна інформація про суди і суддів (на жаль, судова система «продукує» багато приводів для цього), що безумовно впливає на зменшення довіри до Вінницького апеляційного суду. Однак те, що учасники проваджень схильні більше довіряти судам, свідчить про можливість використання комунікаційних інструментів для підвищення довіри з боку тих, хто не був у суді.

За останні роки в Україні чимало зроблено для розвитку комунікацій судової влади із населенням. У багатьох судах запроваджено посади прес-секретарів, визначено суддів-спікерів, створено єдиний прес-центр судової влади. За допомогою різних проектів міжнародної технічної допомоги проведено тренінги для тих представників судової системи, які відповідають за комунікацію. У 2017 році створено Комунікаційний комітет системи правосуддя, який складається з керівників Вищої ради правосуддя, Верховного Суду, Ради суддів України, Вищої кваліфікаційної комісії суддів

України, Національної школи суддів України, Державної судової адміністрації України. Схвалено Концепцію прямих зв'язків судів із громадськістю.

Проте на рівні Вінницького апеляційного суду комунікація з громадськістю на сьогодні не має якісної аналітичної основи і здебільшого є не цілеспрямованою, а стихійною. Більша увага приділяється асортименту каналів комунікації, ніж досягненню ефективності комунікації.

У мережі Інтернет розроблено веб-сторінку Вінницького апеляційного суду, організація або участь у просвітницьких заходах тощо. Але поки що ця комунікація не завжди «олюднена» і часто ведеться сухою юридичною мовою (мовою бюрократа). Інформаційні повідомлення на регіональному рівні створюються «щоб були», а не заради задоволення інформаційних потреб цільових аудиторій. Також є проблема у продукуванні Вінницьким апеляційним судом самого контенту (позитивних змін), який важливо було би комунікувати.

Водночас можна помітити позитивну тенденцію на рівні держави: якщо раніше інформаційні повідомлення на офіційному веб-порталі «Судова влада України» здебільшого були орієнтовані на суддів та інших працівників судової системи, то зараз суттєво збільшена частка повідомлень, орієнтованих на користувачів послуг судової системи, ЗМІ та суспільство. У такому ж руслі повинен змінювати інформаційне наповнення і Вінницький апеляційний суд.

При формуванні комунікації між Вінницьким апеляційним судом та суспільством потрібно надавати перевагу не кількості, а якості інформаційних продуктів. Суд має продукувати контент, який би покращував враження від діяльності судової гілки влади (позитивні зміни), але при цьому не вводив би в оману (чесна комунікація). Стиль інформаційних повідомлень має бути більш «олюднений» і орієнтований на споживача (суха бюрократична мова сприймається вкрай важко).

Ще одним аспектом підвищення ефективності комунікаційного процесу є просвітницька діяльність, особливо серед необтяжених стереотипами дітей та молодих людей. Це має винятково важливе значення для формування довіри до суду. В Україні є приклади (хоч і недостатньо поширені) успішної

роботи судів з молодим поколінням – проведення днів відкритих дверей, екскурсій до судів, лекцій для учнів шкіл та студентів, квестів, організація «Модельних судів» – Майданчик добрих практик в дії» тощо. Така практика поступово набуває поширення, що продуктивно підтверджено діяльністю на прикладі організації процесу судового волонтерства на прикладі Вінницького апеляційного суду.

Рисунок 3.3 – Інформаційна ініціатива судового волонтерства «Модельні суди» – Майданчик добрих практик в дії»

У комунікаційній стратегії Вінницького апеляційного суду молоде покоління потрібно виділяти як окрему цільову аудиторію, яка потребує особливої уваги і створення особливого контенту (мультфільми, відео-ролики,

навчальні фільми, комп'ютерні ігри, комікси тощо). Створення такого контенту на разі можливе із зацікавленими громадськими організаціями м. Вінниці та району.

Рисунок 3.4 - Перелік основних напрямків удосконалення комунікативної діяльності Вінницького апеляційного суду

Запропоновані напрямки підвищення ефективності комунікативних зв'язків Вінницького апеляційного суду із громадськістю систематизовано на рисунку 3.4. Такими напрямками, на нашу думку, є запровадження відповідних посад для налагодження ефективних зв'язків із громадськістю, участь працівників суду у тренінгах на тему підвищення ефективності комунікацій, ведення сторінок у соц-мережах, розміщення цікавих інформаційних повідомлень, продукування контенту, що покращує враження від діяльності суду, формування «про активної» комунікації.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, у представленій роботі досліджено особливості вітчизняного та європейського досвіду модернізації та особливості надання якісних судово-адміністративних послуг в органах судової влади, на прикладі Вінницького апеляційного суду Вінницької області.

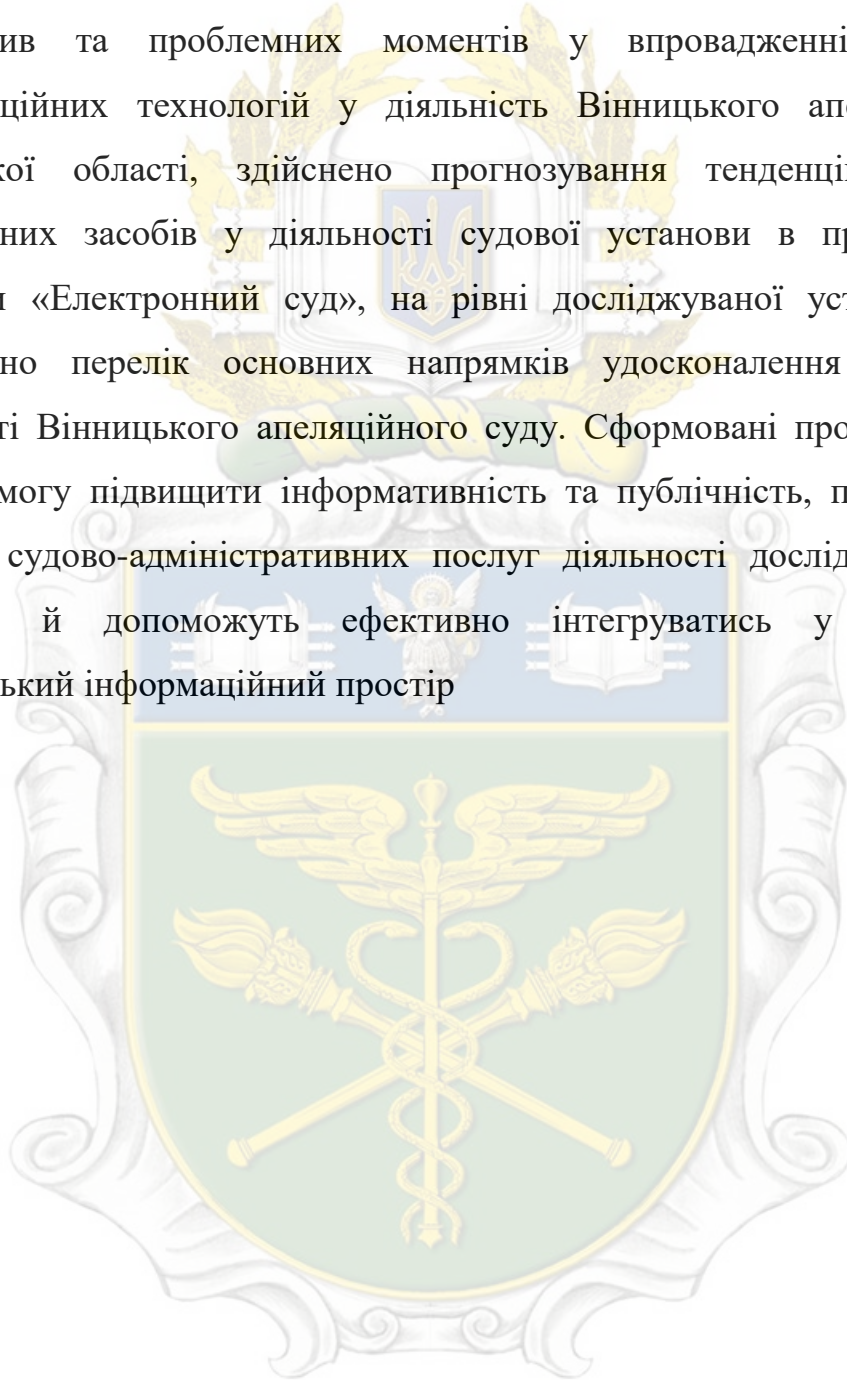
У першому розділі роботи досліджено теоретичні засади процесів реформування та модернізації органів судової влади в Україні та особливості надання якісних судово-адміністративних послуг. Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що від ефективного функціонування судової гілки влади значною мірою залежить ефективність функціонування всього державного механізму та взаємостосунки між гілками влади. За останнє десятиліття судова система України зазнала численних змін та реформ. Але саме процеси реформування суттєво пришвидшують позитивні зміни у судовій сфері, таким чином наближаючи судову систему України до механізмів ефективного та справедливого судочинства європейських країн.

Другий розділ присвячено аналізу особливостей діяльності Вінницького апеляційного суду Вінницької області. Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що працівники апарату суду виконують покладені на них завдання з дотриманням встановлених правил внутрішнього службового розпорядку, правил етичної поведінки, порядку ведення проваджень у судових справах, вимог процесуальних законів, що стосуються підготовки справ до судового розгляду та оформлення їх після розгляду, вимог Інструкції з діловодства, архівної справи, належної роботи в автоматизованій системі документообігу суду, відправки рішень до ЄДРСР, видачі копій судових рішень.

У третьому розділі теоретично-аналітичної роботи проведено виокремлення перспектив та проблемних моментів у впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність Вінницького апеляційного суду Вінницької області. використання електронних засобів у

діяльності судової установи в процесі реалізації програми «Електронний суд», а також розроблено перелік основних напрямків удосконалення комунікативної діяльності Вінницького апеляційного суду Вінницької області.

Таким чином, за результатами роботи проведено виокремлення перспектив та проблемних моментів у впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність Вінницького апеляційного суду Вінницької області, здійснено прогнозування тенденцій використання електронних засобів у діяльності судової установи в процесі реалізації програми «Електронний суд», на рівні досліджуваної установи, а також розроблено перелік основних напрямків удосконалення комунікативної діяльності Вінницького апеляційного суду. Сформовані проектні пропозиції дадуть змогу підвищити інформативність та публічність, покращити якість надання судово-адміністративних послуг діяльності досліджуваної судової установи й допоможуть ефективно інтегруватись у вітчизняний і європейський інформаційний простір

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – Х. : Одіссей, 2006. – 48 с.
2. Богдар Г.Л. Сучасний стан надання адміністративних послуг в Україні за умов децентралізації / Г.Л. Богдар, Л.В. Воронова / Держава та регіони. Серія: Державне управління, 2019 р., № 1 (65), с. 32-37
3. Бондарчук В. Сутність і зміст поняття «компетенція» в державному управлінні // Державне управління та місцеве самоврядування, 2018, вип. 2 (29), с.19-26.
4. Венедіктова І.В. Юридична природа публічних послуг. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. 2019. № 841. С. 88-91.
5. Галуцько В.В., Курило В.І., Короєд С.О. та ін. Адміністративне право України. Т. 1. Загальне адміністративне право: навч. посіб. / за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: вид-ць Грінь Д.С., 2018. 272 с.
6. Драган І. О. Організація надання публічних послуг населенню органами влади: зарубіжні практики / І. О. Драган / Державне управління: удосконалення та розвиток № 4, 2020 // URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=703>
7. Дронів Б.М. Взаємовплив приватного і публічного права: сучасна континентально-європейська теорія і практика. Дис. ... канд. юрид. наук:12.00.01. Харків, 2017. 192 с.
8. Енциклопедичний словник з державного управління / укл. Ю.П. Сурмін та ін. К.: НАДУ, 2019. 820 с.
9. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2017. 820 с.
10. Жук Ю. М. Надання адміністративних послуг населенню: зарубіжний аспект / Ю. М. Жук // Ефективність державного управління. 2016.

Вип. 1-2(1). С. 59-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2016_1-2%281%29_8

11. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів (схвалено Указом Президента України від 10 травня 2016 р. № 361/2006 // Уряд. кур'єр. – 2016. – № 95. – 24 трав.

12. Кушнір Д. М. Сутність та особливості поняття адміністративної послуги. *Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ 14-15 листопад 2018 року). – Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2018. С. 77-80.

13. Кушнір Д. М. До характеристики функцій адміністративних повноважень центрів надання адміністративних послуг. *Людина, суспільство, держава: актуальні питання правового регулювання взаємодії: тези доп. учасників. наук.-практ. конф.* (Київ, 10 груд. 2020 р.), С. 22-24. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201210a/article/view/kushnir

14. Кушнір Д. М. Теоретико-методологічні проблеми визначення адміністративних повноважень центрів надання адміністративних послуг. *Концепція соціальної безпеки в Україні : тези доп. учасників наук.-практ. конф.* (Харків, 6 лист. 2020 р.), С. 39-40. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201106/article/view/kushnir

15. Кулакова Є. Компетенція: поняття, суб'єкти, особливості / Є. Кулакова // Підприємство, господарство і право. 2016. № 3. С. 10–15.

16. Куций Ю.І. Особливості організації діяльності територіальних органів внутрішніх справ України. Роль правоохоронних органів у формуванні правової держави в умовах євроінтеграції України: матеріали Всеукр. підсумк. наук.-практ. конф. Ч.1. Київ: Нац. Акад.. внутр. Справ, 2015. С. 108 -110.

17. Кушнір Д. М. Классификация и содержание задач и функций административных полномочий центров предоставления административных

услуг. *European Reforms Bulletin*. 2019. № 2. С. 93–97.

18. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, С. 545.

19. Стратегія розвитку судової системи України на 2014 – 2017 роки. – Київ, 2019. – 31 с. Режим доступу:

<http://nsj.gov.ua/files/1467884108%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D1%81%D1%83%D0%B407.pdf>.

20. Судова реформа в Україні [Електронний ресурс]. Вища рада правосуддя: офіційний сайт. Режим доступу:

http://www.vru.gov.ua/add_text/154.

21. Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 18, № 19-20, С.132.

22. Balaban A. Krajowa Rada Sądownictwa – regulacja konstytucyjna i rola w sądownictwie. / A. Balaban, V. Skrzudlo // Konstytucyjna praktyka sądów trybunałów. – Warszawa, 2015. – S. 79-88.

23. Organic law on general courts of Georgia. // European commission for democracy through law (Venice commission). – Strasbourg, 2014. – №773.

24. Canada's court system. // Canadian Judicial Council. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.cjccm.gc.ca/english/resource_en.

25. Закон України «Про доступ до судових рішень» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2016, N 15, ст. 128.

26. Закон України «Про державну службу» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43.

27. Закон України «Про звернення громадян» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 47, ст.256.

28. Закон України «Про доступ до публічної інформації» //

Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2019, № 32, ст. 314.

29. Закон України «Про судовий збір» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2015, № 14, ст.87.

30. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України щодо посилення гарантій незалежності суддів» від 4 липня 2018 року №2522а // Веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. □ Режим доступу:

<http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57209&pf35401=366464>.

31. Європейська хартія про статус суддів від 10 липня 1998 року // Веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. □ Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_236.

32. Рудей В.С. До питання формування суддівського корпусу в судах загальної юрисдикції з урахуванням нових законодавчих ініціатив / В.С. Рудей// Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2016. №3. С. 169-172.

33. Шамрай О. Електронний суд в українському судочинстві: нормативне врегулювання та перші практичні здобутки // Національна школа суддів України [Електронний ресурс].

□ Режим доступу: <http://www.nsj.gov.ua/ua/science/naukovi-statti/oksana-shamrayelektronniy-sud-v-ukrainskomu-sudochinstvi-normativne-vreguluvannya-ta-pershi-praktichni-zdobutki/>

34. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 48, ст.436.

35. Наказ Державної судової адміністрації України від 31.05.2015 р. №72 «Про реалізацію проекту щодо обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу» [Електронний ресурс]. □ Режим

доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0081750-13#Text>

36. Концепція галузевої програми інформатизації судів загальної юрисдикції та інших установ судової системи // Портал «Судова влада України [Електронний ресурс]. □ Режим доступу: <https://court.gov.ua/concept/>

37. Інструменти зміцнення довіри до суду в Україні: Аналітична записка. К.: Центр економічної стратегії, 2019. □ 25 с.

38. Реалізація ідеї електронного судочинства // Національна асоціація адвокатів України [Електронний ресурс]. □ Режим доступу: <https://unba.org.ua/publications/5139-realizaciya-idei-elektronного-sudochinstva.html>

39. Електронне судочинство: чи має Україна шанси? // Юридична газета on-line. [Електронний ресурс]. □ Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/elektronne-sudochinstvo-chi-mae-ukrayina-shansi.html>.

40. Француз Т. І. Політико-правові проблеми становлення й розвитку судової влади в незалежній Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.13 / Т. І. Француз ; Одеська нац. юрид. акад. – Одеса, 2018. – 193 с.

41. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5970.html>

42. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua>

43. Циганов О.Г. Адміністративно-правовий статус суб'єктів надання адміністративних послуг у сфері право охорони. Підприємництво, господарство і право, 2017. № 8. С. 130-134.

44. Циганов О.Г. Особливості зарубіжної практики надання адміністративних послуг у сфері правоохорони. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 5. С. 146–150.

45. Черних С. П. Адміністративно-правові засади взаємодії органів державної влади України у сфері протидії організованій злочинності/ С. П. Черних // Право і Безпека. 2018. -№ 2 (34). С. 117-122